

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

Təsdiq edirəm
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:

dos. Zaur Məmmədov
_____"_____"_____" 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050119-Təsviri incəsənət müəllimliyi

Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Pedaqogika, psixologiya və incəsənət

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Rəsm-1

Fənn proqramı: Lənkəran Dövlət Universitetinin, "Pedaqogika, psixologiya və incəsənət" kafedrasının 12 sentyabr 2025-ci il tarixli №01 sayılı iclas protokolu ilə təsdiq edilmişdir

Kodu:İPF-B06.1

Tədris ili: I tədris ili, (2025-2026) semestr: I

Tədris yükü: Cəmi:180 saat. Auditoriya saati-60 saat (15 saat mühazirə, 45 saat praktik məşğələ).

Təhsil forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Baş müəllim Əsədli Adil Beytulla oğlu

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə.Məmmədov küçəsi 19, LDU-nun 2 sayılı korpusu

E-mail ünvanı:Əsədli.Ə@gmail.com

III. Təvsiyə olunan dərsliklər, dərs vəsaitləri və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat:

1. Azərbaycan incəsənəti (Salamzadə Ə. Rzayev N.) Bakı 1992
2. Əfəndiyev R. Nəcəfov M. Tərlanov M. Təsviri sənət Bakı 1962
3. Кожин В. Виды Искусства. Москва 1960

Əlavə ədəbiyyat:

4. Г.В.Беда. Основы Изобразительной грамоты. Москва 1969
5. A.Əsədli. Rəsmnin tədrisi metodikası Bakı 2021

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi:

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII Qiymətləndirmə:

Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminarın nəticələrinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Hər sual 10 bala qədər qiymətləndirilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərinləndirən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açar.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çətinliklər var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim-mövzu planı: 60 saat (15 saat mühazirə, 45 saat praktik məşğələ)

Nö	Keçirilən mövzuların məzmunu	Müh	Tarix
1.	Movzu: Həcmli həndəsi formalı cisimlərin naturadan rəsmi Plan: 1. Həcmli həndəsi fiqurlar 2. Fiqurların qurulması qaydaları 3. Fiqurlarda formanın verilməsi Mənbə: [1;2;3;4;5]	2	
2.	Movzu: Məişət əşyalarının naturadan rəsmi Plan: 1. Naturmortun qurulması qaydaları 2. Naturmortun yerləşdirilməsi 3. Naturmortun işlənməsi qaydası Mənbə: [1;2;3;4;5]	2	
3.	Movzu: Natürmortun işlənməsinin I– V mərhələləri Plan: 1. Mərhələlərlə işlənmə 2. I mərhələ 3. Sonuncu mərhələ Mənbə: [1;2;3;4;5]	2	
4.	Movzu: Rəsmdə monumental sənət formaları Plan: 1. Rəsmdə monumental formalar 2. Monumentallıq nədir 3. Formada işıq və kölgənin verilməsi Mənbə: [1;2;3;4;5]	2	
5.	Movzu: Təsviri sənətdə dünya rəssamları Plan: 1. Tahir Salahov 2. Pablo Pikasso 3. Rafael Santi Mənbə: [1;2;3;4;5]	2	
6.	Movzu: Venera, Sokrat antik heykəlləri rəsmdə. Işıq-kölgə anlayışı Plan: 1. Venera heykəlinin detallarının işlənməsi 2. Işıq və kölgə məsələləri 3. Rəsmdə ştrix Mənbə: [1;2;3;4;5]	2	
7.	Movzu: Naturmort rəsminə işıq, kölgə və forma vəhdəti Plan: 1. Rəsmdə əşyaların işlənməsi 2. Əşyaların işıq və kölgəsinin verilməsi qaydaları 3. Naturmortda forma vəhdəti Mənbə: [1;2;3;4;5]	2	
8.	Movzu: Qabarıq formada dekorativ rəsm Plan: 1. Dekorativ rəsm nədir 2. Dekorativ rəsmdə forma anlayışı 3. Formada əşyanın verilməsi prosesi Mənbə: [1;2;3;4;5]	2	
	Cəmi:	15s.	

Praktik məşğələ

Nö	Məşğələnin məzmunu	Saat	Tarix
1.	Həndəsi fiqurdan ibarət natürmortun işlənməsi	2	
2.	Natürmortun kağız üzərində qurulması	2	
3.	Natürmortun ştrixlənməsi	2	
4.	Həndəsi fiqurların işıq və kölgəsinin verilməsi	2	
5.	Natürmortu işləyib sona çatdırmaq	2	
6.	4 əşyadan ibarət həndəsi fiqurun parça ilə işlənməsi	2	
7.	Natürmortun kağız üzərində qurulması	2	
8.	Natürmortun ştrixlənməsi	2	
9.	Natürmortun işıq və kölgəsinin verilməsi	2	
10.	Həndəsi fiqurunun natürmortunu işləyib sona çatdırmaq	2	
11.	Məişət əşyalarından ibarət natürmortun qurulması (3 və ya 4 əşya)	2	
12.	Natürmortun kağız üzərində qurulması	2	
13.	Natürmortun formaya uyğun ştrixlənməsi	2	

14.	Natürmortun işıq və kölgəsinin verilməsi	2	
15.	Natürmortu işləyib sona çatdırmaq	2	
16.	5 əşyadan ibarət natürmortun işlənməsi (meyvə ilə)	2	
17.	Natürmortun kağız üzərində qurulması	2	
18.	Natürmortun kağız üzərində yerləşdirilməsi	2	
19.	Əşyaların bir birinə aid vəhdətin verilməsi	2	
20.	Əşyaların taraxılığının verilməsi	2	
21.	Natürmortun işıq kölgəsinin aparılması	2	
22.	Natürmortda formanın tapılması	2	
23.	Natürmortu işləyib sona çatdırmaq	1	
	Cəmi:	45 s.	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar: Rəsmlərdə tonallığa, işıq və kölgə effektinə nail olunması üsullarını, işığın əşyaya təsiri zamanı baş verən prosesləri, rəsmi işlənmə texnikasını, müxtəlif əşya və canlıların anatomik xüsusiyyətləri və onların rəsm edilməsi texnikasını və onların tətbiqini bilməlidir.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Təsviri incəsənətin metodikasının nəzəri əsaslarını sadalayır.
- Azərbaycan və dünya rəssamlarının adlarını, onların yaradıcılığını izah edir.
- Perspektiva qanunlarını rəsminə tətbiq edir.
- Müxtəlif formalı əşyaları, natürmortları, naxışları, kompozisiyaları ardıcılığa əməl edərək təqdim edir.
- Müasir təlim prosesinə uyğun naturadan rəsm, mövzu üzrə rəsm, dekorativ tətbiqi sənət, yapma, təsviri incəsənət haqqında söhbət məşğələlərini hazırlayır.
- Şagirdlərin cavablarını və rəsmlərini dəyərləndirir.

XIII. İmtahan sualları:

1. Naturmortda forma vəhdəti
2. Fiqların qurulması qaydaları
3. Fiqlarda formanın verilməsi
4. Naturmortun qurulması qaydaları
5. Naturmortun yerləşdirilməsi
6. Naturmortun işlənməsi qaydası
7. Mərhələlərlə işlənmə
8. I mərhələ
9. Sonuncu mərhələ
10. Rəsmdə monumental formalar
11. Monumentallıq nədir
12. IV mərhələ
13. Tahir Salahov
14. Pablo Pikasso
15. Rafael Santi
16. Venera heykəlinin detallarının işlənməsi
17. Rəsmdə ştrix
18. Işıq və kölgə məsələləri
19. Rəsmdə əşyaların işlənməsi prinsipləri
20. Əşyaların işıq və kölgəsinin verilməsi qaydaları
21. Həcmli həndəsi fiqlar
22. Dekorativ rəsm nədir
23. Rəsmdə işıq və kölgə verilmə qaydaları
24. Dekorativ formada rəsmi ştrixlənməsi metodu.
25. Ələkbər Rzaquluyev (qrafik).
26. Səttar Bəhlulzadə yaradıcılığı..
27. Əşyaların formasında materiallıq.
28. Rəsim Babayev (qrafik rəngkar).
29. Azərbaycan qrafik rəssamlarının işlərində rəsm.
30. Rəsm işlərində kompozisiya vəhdəti.

XIV. Kollektiv sualları

I Kollektiv sualları

1. Həcmli həndəsi fiqlar
2. Fiqların qurulması qaydaları
3. Fiqlarda formanın verilməsi
4. Naturmortun qurulması qaydaları
5. Naturmortun yerləşdirilməsi
6. Naturmortun işlənməsi qaydası
7. Mərhələlərlə işlənmə
8. I mərhələ
9. Sonuncu mərhələ
10. Rəsmdə monumental formalar

11. Monumentallıq nədir
12. IV mərhələ
13. Tahir Salahov
14. Pablo Pikasso
15. Rafael Santi

II Kollektivium sualları

1. Işıq və kölgə məsələləri
2. Rəsmdə ştrix
3. Rəsmdə əşyaların işlənməsi prinsipləri
4. Əşyaların işıq və kölgəsinin verilməsi qaydaları
5. Əşyaların formasında materiallıq.
6. Naturmordda forma vəhdəti
7. Rəsmdə işıq və kölgə verilmə qaydaları.
8. Rəsm işlərində kompozisiya vəhdəti.
9. Venera heykəlinin detallarının işlənməsi
10. Səttar Bəhlulzadə yaradıcılığı.
11. Rəsim Babayev (qrafik rəngkar).
12. Ələkbər Rzaquluyev (qrafik).
13. Dekorativ rəsm nədir
14. Dekorativ formada rəsmi şirəklənməsi metodu.
15. Azərbaycanda qrafik rəssamların işlərində rəsm.

“Rəsm-1” fənninin sillabusu 050119-“ Təsviri incəsənət müəllimliyi” ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Pedaqogika, psixologiya və incəsənət kafedrasının 12 sentyabr 2025-ci il tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur (Protokol №01).

Fənn müəllimi:

b/m.A.B.Əsədli

Kafedra müdiri:

dos. A.X.Əliyev